

Notitie verlenging looptijd peilbesluiten HDSR 2018

Juli 2018
DM1325676
Susan Graas en Linda Nederlof

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Waarom willen we de looptijd verlengen?	2
3.	Wat zijn de voordelen?	5
4.	Wat zijn de risico's?	5

1. Inleiding

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden heeft als waterbeheerder de wettelijke plicht in het beheergebied de peilen van het oppervlaktewater in het beheergebied vast te stellen en de inspanningsplicht om dit peil te handhaven. Deze peilen worden vastgelegd in peilbesluiten, die een begrensde gebied van vaak één of meerdere polders omvatten. Een peilbesluit is 10 jaar geldig met de mogelijkheid om de periode eenmalig te verlengen met maximaal 5 jaar. Tussentijds kan een nieuw peilbesluit worden opgesteld, bijvoorbeeld wanneer het gebied een andere bestemming krijgt.

Voor een aantal peilbesluiten wil het waterschap een verlenging aanvragen. Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht kunnen op verzoek van het algemeen bestuur eenmalig zo'n vrijstelling verlenen (art 4.8 Waterverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009). Indien het peilbesluit betrekking heeft op het grondgebied van meerdere provincies, dan wordt de vrijstelling verleend door gedeputeerde staten van de provincie, waarbinnen het grootste deel van het gebied, waarvoor het peilbesluit geldt, is gelegen (dit geldt voor het peilbesluit Driebruggen). Deze notitie beschrijft waarom er verlenging zal worden aangevraagd, om welke peilbesluiten het gaat, wat de voordelen zijn en welke risico's er zijn.

2. Waarom willen we de looptijd verlengen?

In het beheergebied van HDSR zijn vijf peilbesluiten welke voor het einde van 2020 de 10-jaarstermijn zullen overschrijden (zie figuur 1). Voor deze vijf wordt verlenging aangevraagd. Vier van deze gebieden liggen in het veenweidegebied en zijn dus gevoelig voor bodemdaling, mogelijk zelfs versneld door klimaatontwikkelingen. Het algemeen bestuur van het waterschap heeft in mei 2017 de "Positionpaper bodemdaling veenweide" als startnotitie vastgesteld met daarin de ambitie om in 2050, door gezamenlijke inspanning, de bodemdaling tenminste met 25% te vertragen ten opzichte van het huidige tempo van bodemdaling. Op dit moment is het waterschap voor een aantal peilbesluiten in veenweidegebied bezig om het peilbesluit te herzien (De Tol, Kamerik en Zegveld). Ook heeft het waterschap een nieuw projectvoorstel 'Klimaat slimme landbouw in het veenweidegebied Groene Hart oost' ingediend om maar liefst ca. 2.500 ha bodemdaling remmende maatregelen te nemen. Al deze processen geven mede invulling aan het beleid in het veenweidegebied. Daarnaast wordt momenteel de nota peilbeheer herzien. Een verlenging van de looptijd met vijf jaar maakt het mogelijk om peilbesluiten op te stellen die deze ontwikkelingen meenemen. Hieronder wordt per peilbesluit de redenen voor het aanvragen van een verlenging toegelicht.

1. Peilbesluit De Tol
Dit peilbesluit is in 2008 vastgesteld en overschrijdt in 2018 de 10-jaarstermijn. De Tol is gelegen in het veenweidegebied en dus gevoelig voor bodemdaling. HDSR is sinds het najaar van 2016 bezig om voor dit kwetsbare gebied een raamplan en een nieuw peilbesluit op te stellen en dit is in de afrondende fase. De planning gaat ervan uit dat het peilbesluit in 2018/2019 vastgesteld zal worden door het algemeen bestuur. Om dit juridisch te ondervangen, wordt voor dit peilbesluit een verlenging aangevraagd. Deze verlenging vervalt zodra het nieuwe peilbesluit wordt vastgesteld.
2. Peilbesluit Langbroekerwetering
Dit peilbesluit is in 2008 vastgesteld en overschrijdt in 2018 de 10-jaarstermijn. In 2015 is gestart met de herziening van het peilbesluit met onder meer een inventarisatie van het watersysteem en de knelpunten. Vanuit de streek zijn veel knelpunten naar voren gekomen met betrekking tot wateroverlast. Deze wateroverlast wordt met name door agrariërs in het gebied ervaren. Om meer inzicht in de werking van het watersysteem en de ervaren wateroverlast te krijgen, is in 2017 een bedrijvenproef opgestart waarbij agrariërs zelf grondwaterstandsmetingen verrichten. De eerste resultaten uit deze proef zijn begin 2018 binnengekomen en worden nu bekeken en verder besproken met de agrariërs. Het waterschap wil de resultaten van deze bedrijvenproef meenemen in het ontwerp van het peilbesluit. Een verlenging maakt dit mogelijk. De verwachting is dat het peilbesluit in 2019 wordt vastgesteld.
3. Peilbesluit Kockengen
Dit peilbesluit is in 2008 vastgesteld en overschrijdt in 2018 de 10-jaarstermijn. Kockengen is gelegen in het veenweidegebied en dus gevoelig voor bodemdaling. In de polder Spengen is het waterschap in 2017 gestart met een bedrijvenproef bij zeven agrariërs. In deze proef leggen de agrariërs speciale drainagebuizen in hun percelen. Met dit systeem kunnen zij het

grondwater in hun percelen actief sturen. Niet te droog en niet te nat. Met als doel bodemdaling te vertragen. Deze projecten maken dat het gebied sterk in ontwikkeling is. Een verlenging maakt het mogelijk om een peilbesluit op te stellen dat deze ontwikkelingen meeneemt.

Vanuit het gebied komen signalen dat de drooglegging mogelijk te klein wordt (de percelen te nat). Het waterschap zal in 2018 inventariseren wat de ervaringen zijn in het gebied. Op basis van deze informatie zal beoordeeld worden of er aanpassingen nodig zijn in het peil. Indien blijkt dat het peilbesluit niet meer actueel en toekomstbestendig is, kan versneld aan de slag gegaan worden met het herzien van het peilbesluit Kockengen of kunnen aanpassingen gerealiseerd worden door middel van een partiële herziening van het peilbesluit.

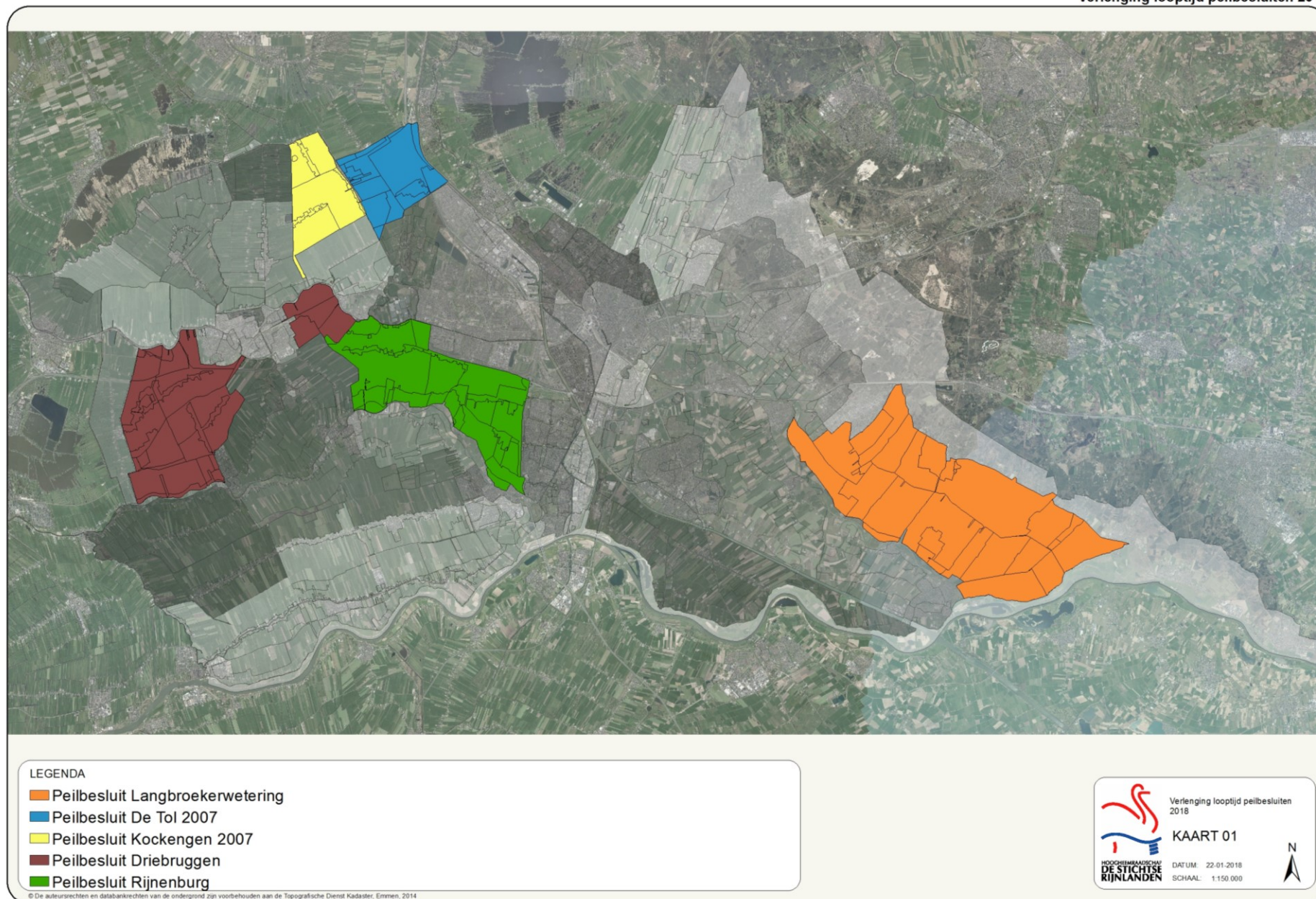
4. Peilbesluit Driebruggen¹

Dit peilbesluit is in 2010 vastgesteld en overschrijdt in 2020 de 10-jaarstermijn. Driebruggen is gelegen in het veenweidegebied en dus gevoelig voor bodemdaling. In het vigerend peilbesluit is geen peilindexatie opgenomen. In een aantal peilgebieden is in de afgelopen jaren door middel van ruilverkavelingen en inrichtingsmaatregelen een robuust watersysteem gecreëerd. Uit het gebied zijn geen klachten bekend bij het waterschap. Op basis van onze gebiedskennis achten wij de peilen in deze gebieden afgestemd op de functies in het gebied en het watersysteem voldoende robuust voor de komende jaren. Indien blijkt dat het peilbesluit niet meer actueel en toekomstbestendig is, kan versneld aan de slag gegaan worden met het herzien van het peilbesluit Driebruggen of kunnen aanpassingen gerealiseerd worden door middel van een partiële herziening van het peilbesluit.

5. Peilbesluit Rijnenburg¹

Dit peilbesluit is in 2010 vastgesteld en overschrijdt in 2020 de 10-jaarstermijn. Rijnenburg is deels gelegen in het veenweidegebied en dus gevoelig voor bodemdaling. In het vigerend peilbesluit is geen peilindexatie opgenomen. Indien nodig geeft het peilbesluit de mogelijkheid om de waterpeilen aan te passen aan nieuwe hoogtemetingen om daarmee de peilen de optredende maaiveldaling te laten volgen. Uit het gebied zijn geen klachten bekend bij het waterschap. Op basis van onze gebiedskennis achten wij de peilen in deze gebieden afgestemd op de functies in het gebied en het watersysteem voldoende robuust voor de komende jaren. Mochten er wel wijzigingen in het gebied plaats vinden, dan kan het peilbesluit met behulp van een partiële herziening worden aangepast of kan versneld aan de slag worden gegaan met het herzien van het peilbesluit Rijnenburg.

¹ In 2016 is door de provincie Utrecht een verzoek tot verlenging van de looptijd voor een negental peilbesluiten toegewezen, maar voor een aantal peilbesluiten, waaronder peilbesluit Driebruggen en Rijnenburg, afgewezen. Destijds werd de urgentie voor peilbesluiten die aflopen in 2020 en 2021 niet gezien. Er is toen aangegeven dat over twee jaar opnieuw een verzoek kan worden ingediend met een geactualiseerde motivering.

Figuur 1. Peilbesluiten waar een verlenging van de looptijd voor wordt aangevraagd

3. Wat zijn de voordelen?

De verlenging geeft de mogelijkheid om resultaten uit lopende onderzoeken en beleidsontwikkelingen mee te nemen. Dit betreft met name het zoeken naar mogelijkheden om de bodemdaling te remmen in het veenweidegebied. Het waterschap is ambitieus in het remmen van de bodemdaling door te streven naar het niet geheel indexeren van de oppervlaktewaterpeilen en het stimuleren van onderwaterdrainage. Het waterschap heeft een tweetal pilots lopen (Bedrijvenproef Spengen en Toekomstbestendige polder Lange Weide) waar samen met landeigenaren het effect van onderwaterdrainage wordt onderzocht op grondwaterstanden en maaiveldddaling. Ook de beleidsontwikkelingen binnen het waterschap naar aanleiding van de 'Positionpaper bodemdaling veenweide' en de nieuwe Nota Peilbeheer dienen nog verder ontwikkeld te worden en bestuurlijk vastgesteld te worden.

De verlenging geeft de mogelijkheid om deze ontwikkelingen en inzichten mee te nemen en daardoor beter te handelen in het veenweidegebied en "samen met" andere overheden en de belanghebbenden de juiste maatregelen te nemen. Hierdoor zullen de peilbesluiten actueler en toekomstbestendiger zijn en wordt tevens effectiever omgegaan met de beschikbare middelen (capaciteit en geld).

4. Wat zijn de risico's?

Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen, opgaven en/of knelpunten bekend met betrekking tot het peilbeheer in de betreffende gebieden. Het kan altijd zijn dat er kort na de verlenging knelpunten ontstaan of bekend worden. Als deze knelpunten aanleiding geven om onderdelen van de verlengde peilbesluiten te wijzigen, kan dit worden gedaan door middel van een partiële herziening. Dit is een efficiënte en effectieve manier, het kost minder tijd dan een nieuw peilbesluit opstellen en is de afgelopen jaren door het waterschap steeds vaker ingezet. Als blijkt dat het wenselijk is om het hele peilbesluit te herzien (ondanks dat het juridisch nog jaren geldig is) dan wordt er een nieuw peilbesluit opgesteld en waar mogelijk herzien binnen de verlenging van de vijf jaar.